

รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

พรสันต์ เลิศวิทยาวีวัฒน์

คุณูปการนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

มิถุนายน 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมคุษฎีนิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าคุษฎีนิพนธ์ ได้พิจารณา
คุษฎีนิพนธ์ของ พรสันต์ เลิศวิทยาวิวัฒน์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมคุษฎีนิพนธ์

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ เดียวอิสระศ)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ อเนกสุข)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สมุทพร ชำนาญ)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ เดียวอิสระศ)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ อเนกสุข)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สมุทพร ชำนาญ)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นัญชา พลิตวานนท์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับคุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. 2550

ประกาศคุณูปการ

คุณุณิพนธ์นี้ สำเร็จได้ด้วยดีจากความกรุณาและความช่วยเหลือเป็นอย่างดียิ่งจาก
รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ เดียววิเศษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ อเนกสุข อาจารย์ ดร.สมุทรา ชำนาญ และผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.นันทา ผลิตวานนท์ ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ
และสนับสนุนให้กำลังใจเป็นอย่างดีตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ
ที่นี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านในภาควิชาการบริหารการศึกษาและเพื่อนร่วมรุ่นนิสิต
ปริญญาเอกโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพชรสุดา ภูมิพันธ์ ดร.คุณพล สุนทรรัตน์
และดร.มุกิตา แพทย์ประทุมที่ได้ให้ความรู้ แนวคิดที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง ตลอดจนให้คำแนะนำจน
คุณุณิพนธ์มีความสมบูรณ์ถูกต้อง ขอขอบพระคุณคณะผู้บริหาร คณะครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และ
นักเรียนโรงเรียนลำปางเทคโนโลยี่ (แลมป์-เทค) ที่ให้ข้อมูลในการทำคุณุณิพนธ์ครั้งนี้และสถานที่
ในการสนทนากลุ่ม และขอขอบคุณบุคลากรในโรงเรียนลำปางเทคโนโลยี่ทุกคนที่เป็นกำลังใจให้กับ
ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาการศึกษาที่ผ่านมา

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ณฤทธิ จิระสันติการ ประธานกรรมการอำนวยการ
โรงเรียนลำปางเทคโนโลยี่ อาจารย์ศรีอรุณ จิระสันติการ ผู้อำนวยการ/ผู้จัดการ ที่กรุณาให้
ทุนการศึกษาในระดับปริญญาโทศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และทุนการศึกษาในระดับ
ปริญญาเอกที่มหาวิทยาลัยบูรพา และให้การสนับสนุนและสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้วิจัยมาจน
ได้รับการศึกษาในระดับที่มีเกียรติสูงสุดนี้ ขอขอบพระคุณอาจารย์สุขสวัสดิ์ กรีสวัสดิ์ ที่ปรึกษา
โรงเรียนที่ให้คำแนะนำและให้กำลังใจมาโดยตลอด ขอขอบพระคุณอาจารย์ประเสริฐ สมงาม ที่คอย
ให้กำลังใจและช่วยเหลือในยามลำบาก

สุดท้ายที่จะลืมมิได้ขอขอบพระคุณอาจารย์อรรณู เลิศวิทยาวิวัฒน์ ที่เป็นผู้คิดและให้
กำลังใจจนกระทั่งสำเร็จการศึกษา คุณแม่มาลี เลิศวิทยาวิวัฒน์ คุณพ่อเจริญศิลป์ เลิศวิทยาวิวัฒน์ และ
พี่น้องทุกคนที่คอยเป็นกำลังใจและให้คำสั่งสอนที่มีคุณค่าจนกลายเป็นความสำเร็จในครั้งนี้

พรสันต์ เลิศวิทยาวิวัฒน์

46820147: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ด. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: คุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์/ นักเรียนอาชีวศึกษาเอกชน/ การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

พรสันต์ เลิศวิทยาวิวัฒน์: รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชน (MODEL FOR THE DESIRED HABIT DEVELOPMENT OF PRIVATE VOCATIONAL STUDENTS) อาจารย์ผู้ควบคุมคุณภาพนิพนธ์: สุเมธ เดียววิศรศ., Ph.D., สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์, Ed.D., สมโภชน์ อเนกสุข, กศ.ด., สมุทร ชำนาญ, กศ.ด. 213 หน้า. ปี พ.ศ. 2550.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรูปแบบและประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชน โดยใช้เทคนิควิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) ตามแนวทางของเคมมิสและแม็กแทการ์ท (Kemmis & McTaggart, 1988) กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้ปกครองจำนวน 10 คน ครูที่ปรึกษาจำนวน 3 คน และนักเรียนจำนวน 10 คนซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจงตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์ระดับลึก การสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์เอกสาร และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 11 ขั้นตอนคือ 1) สร้างความตระหนัก 2) กำหนดความรับผิดชอบ 3) ให้ความรักความอบอุ่น 4) สร้างความสัมพันธ์ 5) สร้างความมั่นใจ 6) สร้างการมีวินัย 7) ปลูกฝังค่านิยม 8) ส่งเสริมการเรียนรู้ 9) เป็นตัวแบบที่ดี 10) ให้ความช่วยเหลือ และ 11) ให้กำลังใจ

ประสิทธิผลของรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์มีประสิทธิผลสูงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยสามารถพัฒนาคุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ให้กับนักเรียนได้

12 คุณลักษณะ คือ 1) ความประหยัด 2) ความเสียสละ 3) ความมั่นใจในตนเอง 4) ความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย 5) การแต่งกายเรียบร้อย 6) หลีกเลียงอบายมุข 7) มาเรียนสม่ำเสมอ 8) เข้าเรียนตรงเวลา 9) มีอุปกรณ์พร้อมเรียน 10) กล้าแสดงความคิดเห็น 11) การซักถามเมื่อไม่เข้าใจ และ 12) การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

46820147: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; Ed.D. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: EXPECTED HABIT/ PRIVATE VOCATIONAL STUDENTS/
PARTICIPATION ACTION RESEARCH

PHORNSANT LERTWITTHAYAWIWAT: MODEL FOR THE DESIRED HABIT DEVELOPMENT OF PRIVATE VOCATIONAL STUDENTS. DISSERTATION ADVISORS: SUMETH DEOISARES, Ph.D., SITTIPORN NIYOMSRISSOMSAK, Ed.D., SOMPOCH ANEGASUKHA, Ed.D., SAMOOT CHAMNAN, Ed.D. 213 P. 2007.

The purposes of this study were to create a model for the desired habit development of private vocational students and to evaluate its effectiveness. This research was the participation action research (PAR) based on the action research spiral of Kemmis and McTaggart (1988). Ten parents, 3 advisers, and 10 students were selected to participate in this study by a purposeful sampling technique based on settle criteria. Data were collected by in-depth interview, group discussion, document analysis, and participation observation. They were analyzed by a content analysis technique.

The study revealed that the model for the desired habit development of private vocational students was composed of 11 significant steps: 1) awareness of problem, 2) responsibility settlement, 3) love and care, 4) relationship establishment, 5) self-confidence, 6) disciplinary, 7) good values, 8) diligence in study, 9) good role model, 10) encouragement, and 11) willpower.

This model for the desired habit development of private vocational students was highly effective according to goals and it could brought out 12 characteristics for the students as follows: 1) economical, 2) sacrificial, 3) self-confident, 4) responsible for their assignments, 5) properly dressed, 6) ready to avoid temptations, 7) steady in study, 8) punctual in attendance class, 9) ready on equipment for learning, 10) brave to show their opinions, 11) asking when they don't understand, and 12) self studied.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	6
วิธีการศึกษา.....	6
ปัญหาการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
ประโยชน์ของการวิจัย.....	9
กรอบแนวคิดเบื้องต้นในการวิจัยก่อนการพัฒนา.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
การจัดการอาชีวศึกษา.....	11
การจัดการอาชีวศึกษาเอกชน.....	13
คุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ของนักเรียนอาชีวศึกษา.....	15
กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ของนักเรียน.....	31
รูปแบบและการพัฒนารูปแบบ.....	38
การวิเคราะห์เนื้อหา.....	41
การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม.....	49
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	63

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	75
กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล.....	75
การพิทักษ์ของผู้ให้ข้อมูล.....	76
สถานที่ศึกษา.....	76
เครื่องมือในการดำเนินการวิจัย.....	77
กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม.....	78
ขั้นตอนการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์.....	80
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	81
การตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูล.....	85
4 ผลการวิจัย.....	87
ตอนที่ 1 บริบทของสนามที่ศึกษา.....	88
ตอนที่ 2 ขั้นตอนการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ของนักเรียน อาชีวศึกษาเอกชน.....	96
ตอนที่ 3 ประสิทธิภาพของรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ของ นักเรียนอาชีวศึกษาเอกชน.....	137
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	158
สรุปผลการวิจัย.....	158
อภิปรายผล.....	160
ข้อเสนอแนะ.....	182
บรรณานุกรม.....	184
ภาคผนวก.....	197
ภาคผนวก ก.....	198
ภาคผนวก ข.....	206
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	213

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ตัวอย่างการให้ความหมายของคำ.....	44
2 ประเภทของสุภาพสตรีในหนังสือแบบเรียนสังคมศึกษา.....	46
3 ตัวอย่างของการกำหนดคำสำคัญในบทสัมภาษณ์.....	47
4 แผนการพัฒนาคูณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ของนักเรียน โดยนักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติ รอบที่ 1.....	100
5 แผนการพัฒนาคูณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ของนักเรียน โดยผู้ปกครองและ ครูที่ปรึกษาเป็นผู้ปฏิบัติ รอบที่ 1.....	102
6 แผนการพัฒนาคูณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ของนักเรียนเฉพาะของผู้ปกครอง รอบที่ 1.....	102
7 การดำเนินการปรับแผนเพื่อพัฒนาคูณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ในส่วน รอบที่ 2.....	116
8 การดำเนินการปรับแผนเพื่อพัฒนาคูณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ในส่วน ผู้ปกครองและครูที่ปรึกษา รอบที่ 2.....	117
9 การดำเนินการปรับแผนเพื่อพัฒนาคูณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ในส่วน ผู้ปกครองครูที่ปรึกษา และนักเรียน รอบที่ 2.....	117
10 การปรับแผนเพื่อพัฒนาคูณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ในส่วน รอบที่ 3.....	123
11 การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาคูณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ของนักเรียน อาชีวศึกษาเอกชนจากผลการดำเนินการในรอบที่ 1 ถึงรอบที่ 3	132
12 สรุปประสิทธิผลของการดำเนินการตามรูปแบบการพัฒนาคูณลักษณะนิสัยที่ เกิดขึ้นกับนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชน 12 คุณลักษณะ	153

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดเบื้องต้นในการวิจัยก่อนการพัฒนา	10
2 รูปแบบการพัฒนาศักยภาพด้านความรับผิดชอบและการมีวินัยในตนเอง.....	29
3 แสดงบุคคลที่มาทำงานร่วมกันเป็นทีมในการวิจัยแบบมีส่วนร่วม	54
4 แสดงกิจกรรมในการนำเสนอการวิจัยเชิงปฏิบัติการ	57
5 แสดงเทคนิคการรวบรวมข้อมูล	58
6 วงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการการพัฒนาคุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ของนักเรียน อาชีวศึกษาเอกชน.....	130
7 รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชน.....	137